

Î N C H E I E R E

28 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Silvia Cristian împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Edineț cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 07 august 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 07 martie 2018 a Judecătoriei Edineț, sediul Central,

c o n s t a t ă :

La 01 februarie 2018, Silvia Cristian a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Edineț cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii, reclamanta Silvia Cristian a menționat că la data de 06 decembrie 2017 a depus cerere la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Edineț privind transferul la pensia de funcționar public.

Reclamanta Silvia Cristian a indicat că prin decizia nr. 08/2018/50 din 04 ianuarie 2018, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Edineț a refuzat transferul la pensia ca funcționar public, cererea a fost respinsă pe motiv că, reclamanta a acumulat doar 14 ani și 6 luni în serviciul public, iar perioada de 20 iulie 1992 – 18 ianuarie 1993, nu poate fi luată în calcul, deoarece funcția de grefier se consideră activitate în funcția publică, doar începând cu 31 mai 2003.

Reclamanta Silvia Cristian a mai indicat că la 15 ianuarie 2018 s-a adresat cu cerere către Casa Națională de Asigurări Sociale privind anularea ca ilegală a deciziei emise de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Edineț nr. 08/2018/50 din 04 ianuarie 2018, cu includerea în stagiului de cotizatie în serviciul public a perioadei 20 iulie 1992 – 18 ianuarie 1993, perioada de activitate în calitate de grefier la judecătoria Edineț și stabilirea pensiei de funcționar public.

Reclamanta Silvia Cristian consideră ilegală decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Edineț nr. 08/2018/50 din 04 ianuarie 2018, or, prin ordinul nr.

24 din 20 iulie 1992 a fost încadrată în cadrul judecătorecii Edineț în calitate de grefier și a activat până la 18 ianuarie 1993.

Reclamanta Silvia Cristian a invocat prevederile art. 48, alin. (3) al Legii nr. 514 din 06 iulie 1995 privind organizarea judecătorească, în redacția Legii nr. 191 din 08 mai 2003, care prevede că grefierul instanței judecătorești are statut de funcționar public.

Reclamanta Silvia Cristian a menționat că prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1399 din 24 noiembrie 2003, funcțiile de grefier al instanței judecătorești a fost inclus în Clasificatorul unic al funcțiilor publice de rangul III, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 151 din 23 februarie 2001, poziția 01.03.26.

Reclamanta Silvia Cristian a invocat că în temeiul prevederilor art. 41 alin. (2) și (3) din Legea Nr. 158 din 04 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, vechimea în serviciul public se calculează cumulativ, indiferent de întreruperile pe care le-a avut funcționarul public în serviciul public. În vechimea în serviciul public intră și perioadele de activitate în calitate de funcționar public în autoritățile publice care au funcționat pe teritoriul Republicii Moldova, până la punerea în aplicare a prezentei legi.

Reclamanta Silvia Cristian a indicat că stagiul de cotizare în serviciul public include perioadele de activitate în funcții publice în autoritățile publice centrale și locale, prevăzute în anexa nr. 1 la Legea serviciului public nr. 443-XIII din 4 mai 1995 și în anexa nr. 1 la Legea nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, precum și în funcții publice în autoritățile publice, care au activat pe teritoriul Republicii Moldova, până la data intrării în vigoare a Legii serviciului public nr.443-XIII din 4 mai 1995 (abrogată la 01 ianuarie 2009), conform modului stabilit de Guvern.

Reclamanta Silvia Cristian a invocat pct. 13 lit. b) din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a pensiilor funcționarilor publici, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 412 din 22 aprilie 2004, care prevede că la calcularea stagiului de cotizare realizat în funcții publice, se i-au în considerație numai perioadele de activitate reală în autoritățile administrației publice, în funcțiile asupra cărora se extinde sfera de activitate a Legii serviciului public nr. 443-XIII din 04 mai 1995 și a Legii nr. 158-XVI din 04 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public.

Reclamanta Silvia Cristian a mai invocat prevederile art. 29 alin. (2) al Legii serviciului public nr. 443 din 04 mai 1995, care stipulează că în vechimea în muncă în serviciul public se includ, de asemenea, și perioadele de activitate în autoritățile administrației publice care au funcționat pe teritoriul Republicii Moldova până la punerea în aplicare a prezentei legi. Astfel, conform art. 29 Legea serviciului public nr. 443 din 04 mai 1995, art. 41, alin. (3) Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158 din 04 iulie 2008 s-a recunoscut efectul retroactiv în partea referitoare la calcularea stagiului de cotizare realizat în serviciul public, în perioadele de activitate în calitate de funcționar public, în autoritățile publice care au funcționat pe teritoriul Republicii Moldova până la punerea în aplicare a legilor menționate supra.

Reclamanta Silvia Cristian consideră ilegală decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Edineț nr. 08/2018/50 din 04 ianuarie 2018, care urmează a fi anulată având în vedere că a împlinit stagiul de cotizație ca funcționar public, ce depășește 15 ani.

Reclamanta Silvia Cristian, a solicitat admiterea acțiunii, anularea deciziei nr. 08/2018/50 din 04 ianuarie 2018, emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Edineț cu obligarea de a include în stagiul de cotizatie în serviciul public a perioadei de activitate în calitate de grefier a judecătorei Edineț începând cu 20 iulie 1992 – 18 ianuarie 1993, cu stabilirea pensiei funcționarului public.

Prin hotărârea din 07 martie 2018 a Judecătorei Edineț, sediul Central, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Silvia Cristian împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Edineț cu privire la contestarea actului administrativ, s-a anulat decizia nr. 08/2018/50 din 04 ianuarie 2018, emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Edineț privind refuzul stabilirii pensiei de funcționar public, s-a inclus în stagiul de cotizatie în serviciul public al lui Silvia Cristian perioada de activitate în calitate de grefier a judecătorei Edineț, începând cu 20 iulie 1992 – 18 ianuarie 1993, s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale de a-i stabili lui Cristian Silvia pensie de funcționar public, cu includerea în stagiului de activitate în funcție publică de grefier a judecătorei Edineț, începând cu 20 iulie 1992 – 18 ianuarie 1993.

Prin decizia din 07 august 2018 a Curții de Apel Bălți, s-a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 07 martie 2018 a Judecătorei Edineț, sediul Central, în cauza civilă cererea de chemare în judecată depusă de Silvia Cristian împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Edineț cu privire la contestarea actului administrativ.

În consolidarea soluției adoptate, instanța de apel a constatat că, prin decizia nr. 08/2018/50 din 04 ianuarie 2018, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Edineț a refuzat transferul la pensia de funcționar public, a Silviei Cristian cererea fiind respinsă pe motiv că Silvia Cristian a acumulat doar 14 ani și 6 luni în serviciul public, iar perioada de 20 iulie 1992 – 18 ianuarie 1993, nu poate fi luată în calcul, deoarece funcția de grefier se consideră activitate în funcția publică doar începând cu 31 mai 2003. Nefiind de acord cu decizia menționată, Silvia Cristian la data de 15 ianuarie 2018, s-a adresat cu cerere prealabilă către Casa Națională de Asigurări Sociale, privind anularea ca ilegală a deciziei Casei teritoriale de Asigurări Sociale Edineț nr. 08/2018/50 din 04 ianuarie 2018, cu includerea în stagiul de cotizatie în serviciul public, a perioadei de 20 iulie 1992 – 18 ianuarie 1993, perioada de activitate în calitate de grefier a judecătorei Edineț și stabilirea pensiei de funcționar public. Potrivit răspunsului nr. C-135/18 din 12 februarie 2018, emis de către vicepreședintele împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, decizia menționată supra a fost considerată întemeiată, fără temei legal de revocare.

Instanța de apel a stabilit că în conformitate cu pct. 13 lit. b) din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a pensiilor funcționarilor publici, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 412 din 22 aprilie 2004, stagiul de cotizare în serviciul public, include perioadele de activitate în funcții publice în autoritățile publice care au activat pe teritoriul Republicii Moldova, până la data intrării în vigoare a Legii serviciului public nr. 443-XIII din 4 mai 1995, abrogată la 01 ianuarie 2009, conform modului stabilit de Guvern. Iar potrivit Anexei nr. 1 a Legii serviciului public nr. 443-XIII din 04 mai 1995, autoritățile publice care cad sub incidența legii serviciului public sunt inclusiv și, organele instanțelor judecătorești, procuraturii, serviciului diplomatic, serviciului fiscal, Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, inspectoratelor de stat, controlului vamal, securității statului, din organele de interne, organele apărării,

precum și persoanele care dețin funcții publice în autoritățile publice enumerate, a căror activitate nu este reglementată prin acte legislative speciale privind statutul juridic al acestor autorități publice.

Instanța de apel a reținut prevederile art. 29 alin. (2) a Legii serviciului public se includ, de asemenea, perioadele de activitate în autoritățile administrației publice, care au funcționat pe teritoriul Republicii Moldova până la punerea în aplicare a prezentei legi. În conformitate cu prevederile art. 41 alin. (2) și (3) a Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158-XVI din 04 iulie 2008, vechimea în serviciul public se calculează cumulativ, indiferent de întreruperile pe care le-a avut funcționarul public în serviciul public. În vechimea în serviciul public intră și perioadele de activitate în calitate de funcționar public în autoritățile publice, care au funcționat pe teritoriul Republicii Moldova până la punerea în aplicare a prezentei legi.

Instanța de apel consideră că intimata Silvia Cristian are dreptul la pensia de funcționar public, realizând un stagiul de cotizare ca funcționar public, ce depășește 15 ani. Perioada de activitate în calitate de grefier a judecătoriei Edineț 20 iulie 1992–18 ianuarie 1993 a Silviei Cristian urmează a fi inclusă în stagiului de cotizare în serviciul public și acesteia urmează ai fi stabilită pensie de funcționar public.

Instanța de apel a constatat că, hotărârea primei instanțe este legală și fondată, iar argumentele invocate de către apelantă sînt neîntemeiate, concluzionând de a respinge apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și de a menține hotărârea primei instanțe ca întemeiată și legală.

La 04 octombrie 2018, Casa Națională de Asigurări Sociale, a declarat recurs împotriva deciziei din 07 august 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri, prin care cererea de chemare în judecată depusă de Silvia Cristian să fie respinsă ca nefondată.

În motivarea cererii de recurs, recurenta, Casa Națională de Asigurări Sociale, a indicat că, consideră decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe ca fiind neîntemeiate, deoarece nu s-a ținut cont de toate circumstanțele pricinii și s-a emis o hotărâre superficială fără a studia minuțios probele.

Recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale a menționat că asiguratul cu statut de funcționar public care a realizat un stagiul de cotizare în serviciul public de cel puțin 15 ani, beneficiază de dreptul la pensie anticipat, vârsta de pensionare pentru femei fiind în perioada 01 iulie 2016 -30 iunie 2017 - 55 ani, care ulterior în fiecare an se majorează cu 6 luni până va constitui 62 ani. Pensia se calculează în mărime de 75% din venitul mediu lunar asigurat determinat pentru ultimele 60 de luni consecutive de activitate în funcții publice. Prin Legea nr. 290 din 16 decembrie 2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998, a fost abrogat capitolul VI, unde erau prevăzute normele de stabilire a pensiei ca funcționar public. Totodată, prevederile Legii nr. 290 din 16 decembrie 2016 nu se vor aplica funcționarilor publici care, la momentul intrării în vigoare a prezentei legi, au realizat stagiul de cotizare de 33 ani femeii și de cel puțin 15 ani în serviciul public.

Recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale, a indicat că, pentru realizarea dreptului la pensie ca funcționar public, la data depunerii cererii asiguratul, urmează să întrunească următoarele condiții pentru stabilirea pensie și

anume vârsta de pensionare, stagiul total, stagiul special și statutul de funcționar public.

La fel, recurenta, a menționat că, perioada de activitate în funcție de translator și grefier al instanței judecătorești, se consideră funcție publică doar începând cu 28 noiembrie 2003, data intrării în vigoare a Hotărârii Guvernului nr. 1399 din 24 noiembrie 2003, prin care au fost incluse în Clasificatorul unic al funcțiilor publice. La calcularea stagiului de cotizare în serviciul public se i-a în considerare activitatea în autoritățile publice în funcțiile asupra cărora se extinde sfera de acțiune a Legii serviciului public Nr. 443-XIII din 04 mai 1995, în vigoare din 01 ianuarie 1996 și abrogată în 2008.

De asemenea recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale, a invocat că vechimea în muncă în serviciul public, include perioadele de activitate în funcții publice în autoritățile publice centrale și locale, prevăzute de anexa 1 al Legii (autoritățile publice care cad sub incidența Legii serviciului public). Alin. 2 al aceluiași articol menționează că în vechimea în muncă în serviciul public, se includ perioadele de activitate în autoritățile administrativ publice care au funcționat pe teritoriul Republicii Moldova, până la aplicarea Legii nr. 443 din 04 mai 1995. La momentul actual în Republica Moldova vechimea în muncă ca funcționar public se stabilește prin două acte normative și anume: Clasificatorul unic al funcțiilor publice, adoptat prin Hotărârea Guvernului Nr. 151 din 23 februarie 2001 și Nomenclatorul autorităților publice care au activat până la punerea în vigoare a Legii Nr.433-XIII din 04 mai 1995 și al funcțiilor publice din cadrul lor, adoptat prin Hotărârea Guvernului N 412 din 22 aprilie 2004.

Recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale a menționat că, Clasificatorul unic al funcțiilor publice nu are efect retroactiv și se răsfrânge asupra activităților stabilite din momentul adoptării lui, pe când Nomenclatorul autorităților publice care au activat până la punerea în vigoare a Legii Nr.433-XIII din 4 mai 1995 și al funcțiilor publice din cadrul lor, are efect retroactiv pe perioadele indicate în el.

Recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale de asemenea, a invocat prevederile art. 47 lit. b) al Legii Nr.156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, care prevede că stagiul de cotizare în serviciul public include perioadele de activitate în funcții publice în autoritățile publice care, până la data intrării în vigoare a Legii serviciului public nr.443-XIII din 4 mai 1995, au activat pe teritoriul Republicii Moldova conform Nomenclatorului autorităților publice și al funcțiilor publice din cadrul lor, aprobat de Guvern.

Recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale a relatat că Legea privind organizarea judecătorească Nr. 514-XII din 06 iulie 1995 prevede că grefierul instanței judecătorești are statut de funcționar public. Ulterior Legea nominalizată a fost modificată prin Hotărârea Guvernului Nr. 1399 din 24 noiembrie 2003, prin care funcția de grefier al instanței judecătorești a fost inclusă în Clasificatorul unic al funcțiilor publice.

Din motivul că Nomenclatorul, adoptat prin Hotărârea Guvernului Nr. 412 nu prevede funcția de grefier a instanței judecătorești ca activitate în serviciul public, activitatea intimatei Silviei Cristian, din 20 iulie 1992 până la 18 ianuarie 1993, nu poate fi considerată funcție publică.

Recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale consideră că în cazul dat, aplicarea Clasificatorului unic al funcțiilor publice nu prevede retroactivitatea aplicării normei date.

Conform art. 434 alin. (1) Cod de Procedură Civilă, recursul se declară în

termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

După cum denotă materialele cauzei, copia deciziei motivate din 07 august 2018 a Curții de Apel Bălți, a fost expediată participanților la proces la data de 24 august 2018, prin scrisoarea de expediere nr. 19156 (f.d. 88), fiind recepționată de către recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale la data de 05 septembrie 2018, corespunzător trimiterii poștale DS3118078096AS.

În aceste circumstanțe, instanța de recurs precizează că recursul a fost depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, la 04 octombrie 2018, cu respectarea termenului prevăzut la art. 434 Cod de procedură civilă.

La 16 octombrie 2018 în adresa intimatei Silvia Cristian a fost expediată copia recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Intimata, Silvia Cristian la 24 octombrie 2018 a depus referință, prin care a solicitat declararea recursului inadmisibil.

Examinând temeiurile recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, se referă la dezacordul recurenteii cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul, exercitat conform secțiunii a II-a, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute la art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, Completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel.

Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii, sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii, doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor, stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. art. 269-270, 433 lit. a), 440 alin. 1 Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se considera inadmisibil recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, împotriva deciziei din 07 august 2018 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Silvia Cristian împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Edineț cu privire la contestarea actului administrativ.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Nina Vascan